

4. 6. 2015

Veźměte, prosĭme, na vědomĭ, ŷe text ělĀnku odpovĭdĀ platně prĀvnĭ űpravě ke dni publikace.

Praktickě aspekty prĀva na nahlĭŷenĭ do spisu v daŇověm řĭzenĭ

Fakt, ŷe finanĉnĭ űrad jako sprĀvce daně znemoŷnil plĀtci daně, aby se v űplnosti seznĀmila se spisem, je dostaĉujĭcĭ dŭvodem pro odvolĀnĭ ěi nĀslednou sprĀvnĭ ŷalobu proti sprĀvci daně. OtĀzkou zŭstĀvĀ, jak definovat „űplnost“ pŕi seznĀmenĭ se se spisem a jak toto prĀvo obstoĭjĭ v kontextu povinnosti souĉinnosti daŇověho subjektu. Ani zĀkonnou povinnost spoluprĀce daŇověch subjektŭ se sprĀvcem daně (povinnost souĉinnosti) vŷak nelze vyklĀdat natolik extenzivně, aby daŇově subjekty musely podřizovat uplatŇovĀnĭ svěch procesnĭch prĀv podmĭnkĀm stanoveněm sprĀvcem daně.

JAKOVIDIS | KLEGA | PARTNERS
advokĀtnĭ kancelĀř | Attorneys at Law

Nahlĭŷenĭ mimo űrednĭ hodiny, nahlĭŷenĭ v pŕĭpadě absence odpovědněho űrednĭka

V praxi se lze setkat s nĀmitkami, ŷe se ŷadatel o nahlĭŷenĭ do spisu (űĉastnĭk řĭzenĭ s prĀvem nahlĭŷet) pŕedem neobjednal u pŕĭsluŷněho űrednĭka na konkrětnĭ termĭn, pŕĭpadně ŷe se dostavil bez objednĀnĭ k pŕĭsluŷněmu űradu mimo űrednĭ hodiny. DĀle bŭvĀ ze strany finanĉnĭch űradŭ argumentovĀno, ŷe űrednice, kterĀ je pověřena vedenĭm spisu, nenĭ pŕitomna (napŕĭklad z dŭvodu plněnĭ jiněch pracovnĭch povinnosti, napŕĭklad konĀnĭ kontroly mimo budovu űradu). K tomu bŭvĀ argumentace ze strany űradu doplněna o nĀmitku, ŷe jinĭ űrednĭk nemŭŷe nahlĭŷenĭ do spisu umoŷnit, protoŷe nenĭ se spisem seznĀmen a nemŭŷe spis pŕipravit ve smyslu daŇověho řĀdu.

Touto problematikou se zabŭval Nejvŷŷĭ soud ĀR v rozsudku ze dne 21.10. 2014, ě.j.: 6 Afs 144/2014 - 42, kterĕm zamĭtl kasaĉnĭ stĭŷnost OdvolĀcĭ finanĉnĭ ředitelstvĭ, se sĭdlem Masarykova 31, 602 00 Brno ve věci ŷalobkyně: Thomayerova nemocnice, se sĭdlem VĭdeŇskĀ 800, 140 00 Praha 4. V tomto sporu poukĀzal finanĉnĭ űrad na § 2 odst. 9 zĀkona o sprĀvě danĭ a poplatkŭ (řĭzenĭ probĭhalo pŕed nabytĭm űĉinnosti nynĭ platněho daŇověho řĀdu), z něhoŷ podle něj vyplŭvalo, ŷe se daŇově subjekty nemohou dovolĀvat svěch prĀv, aniŷ by umoŷnily sprĀvci daně jejich provedenĭ a realizaci (napŕĭklad ĉinĭ - li obstrukce, odmĭtajĭ - li nahlĭŷet v termĭny ěi v mĭstě urĉeněm űradem apod.). Nicměně je na mĭstě uvěst, ŷe ŷĀdnĭ prĀvnĭ pŕedpis v Āeskě republice neuvĀdĭ, ŷe by bylo moŷně se seznĀmit se spisem ve sprĀvnĭm řĭzenĭ pouze v űrednĭch hodinĀch ěi u konkrětněho űrednĭka. Pokud zde existuje pŕekĀŷka na straně űradu, kterĀ vychĀzĭ z organizace prĀce daněho

úřadu (což není účastník ani schopen ovlivnit), a pro niž nelze umožnit nahlížení do spisu, pak takový stav (překážku) nelze připisovat k tíži účastníka řízení.

Také není důvodná námitka úřadu, že k nahlížení do spisu musí být přítomná konkrétní pracovnice úřadu, která je se spisem seznámena. K výkonu práva nahlížení do spisu není přece nutné spis jakkoliv komplikovaně připravovat. Navíc mám za to, že ze zákona jednoznačně vyplývá povinnost úřadu, nikoliv konkrétního úředníka, aby umožnil nahlídnout do spisu, tedy aby spis připravil k nahlédnutí. Ani zde nelze připisovat k tíži účastníka řízení, že daný úřad nezvládá tuto svou povinnost organizačně splnit. Koneckonců účastník řízení je plátcem daně, tudíž jeho požadavek funkčního aparátu státní správy je adekvátní. Ani zákonnou povinnost spolupráce daňových subjektů se správcem daně (povinnost součinnosti) nelze vykládat natolik extenzivně, že by snad daňové subjekty musely podřizovat uplatňování svých procesních práv podmínkám stanoveným správcem daně.

Nejvyšší správní soud již v minulosti konstatoval, že předchozí domluvou ohledně termínu jednání by jistě byl ušetřen čas zástupkyni stěžovatelky i pracovním správcem daně, které by se na nahlížení do spisu mohly náležitě připravit (např. shromáždit veškeré požadované spisy do jedné kanceláře, nedomlouvat si jiná jednání na tento den apod.), čímž by nepochybně došlo k efektivnějšímu využití času všech zúčastněných subjektů. Nicméně nelze, jak je uvedeno výše, daňové subjekty nutit podřizovat uplatňování svých procesních práv podmínkám stanoveným správcem daně.

Objednávání spisu emailem mimo úřední hodiny

Finanční úřad namítal, že žadatel o nahlížení do spisu se objednal u příslušného finančního úřadu pouze emailem a navíc toliko tři dny předem, přičemž finanční úřad neměl dostatek času na přípravu spisu k nahlížení.

Podle Nejvyššího správního soudu je zde ze strany žadatele splněna jeho povinnost součinnosti se správcem daně tím, že zaslal svou žádost o nahlížení do spisu předem. Pokud by tak učinil pouze několik hodin předem, bylo by možné takové avízo vykládat jako nedostatečné, nicméně v případě několikadenního předstihu je patrné, že překážky, které zabránily přípravě spisu k nahlížení, ležely na straně správce daně a byly organizačního charakteru a nebyly ani zdaleka nepřekonatelné. Nelze je proto připisovat k tíži žadatele. Skutečnost, že si plátce daně objednal spis k nahlížení mimo úřední hodiny není relevantní, jak uvádím výše.

Nahlížení „po částech“

V uvedeném sporu zástupkyně daňového subjektu také namítala, že jí sice bylo umožněno do spisu nahlížet, nicméně jí nebyl celý komplexní spis zpřístupněn najednou v jedné místnosti, jak žádala, ale po částech a v jiných místnostech.

Přitom je nepochybné, že důkazy v obou spisech shromážděné se vztahovaly k téže věci, takže správce daně s nimi v následně vydaném rozhodnutí pracoval jako se souborem a vzájemně je kombinoval. Odporovalo by tedy principu rovnosti zbraní v daňovém řízení, pokud stejnou možnost, tedy prostudovat celý soubor shromážděných důkazů jako celek a porovnávat jednotlivé důkazy mezi sebou, neměl mít i daňový subjekt. Tento závěr by nepochybně bylo možno dovodit výkladem s ohledem na čl. 38 odst. 2 Listiny, v němž je zakotveno právo vyjádřit se ke všem navrhovaným důkazům.

Nejvyšší správní soud konstatoval, že finanční úřad tím, že umožnil zástupkyni žalobkyně nahlížet do spisu pouze „po částech“ (resp. trval na časově a prostorově odděleném nahlížení do úzce věcně

souvisejících spisů), porušil práva daňového subjektu zakotvená v § 23 tehdy platného zákona o správě daní a poplatků.

Právo nahlížení do spisu a s ním spojené právo na seznámení se s podklady daného řízení je jedním ze stěžejních práv účastníka řízení, v tomto případě plátce daně (daňového subjektu). V případě nenaplnění tohoto práva v plném rozsahu je daňové řízení zatíženo závažnou vadou, protože ve svém důsledku tím finanční úřad znemožnil účastníkovi vyjádřit se ke všem shromážděným důkazům tak, jak je pak sám hodnotil, totiž jednotlivě i ve vzájemném souhrnu. Tím je porušeno právo na spravedlivý proces zakotvené v článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (autonomní výklad Úmluvy) a článku 41 Listiny základních práv a svobod EU, které garantují možnost každého jedince využít všech právních institutů a záruk, které nám právní řád nabízí.

Mgr. Jiří Klega,
advokát, univerzitní pedagog

[JAKOVIDIS|KLEGA|PARTNERS](#)

Advokátní kancelář|Attorneys At Law

U Staré elektrárny 291/11
710 00 Ostrava

Tel.: +420 608 133 636

e-mail: klega.j@advokatova.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Institut zajišťovacího příkazu v daňovém řízení: podmínky vydání a obrana v odvolacím řízení](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)

- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)